

PROJEKT: VARNOST ZA VSE

UREJENOST KLANČIN

V BISTRICI

ZA FUNKCIONALNO OVIRANE LJUDI

Sodelovali:

OSNOVNA ŠOLA BISTRICA: Majda Fiksl, Beti Bitežnik, učenci 4.a.

DOM PETRA UZARJA: Marjeta Šumič, stanovalci doma.

KRAJEVNA SKUPNOST BISTRICA: prebivalci Bistrice.

MAREC 2006

OKOLICA, PRIJAZNA DO FUNKCIONALNO OVIRANIH OSEB

Se vam ne zdi, da ima tudi funkcionalno ovirana oseba pravico, da se neovirano giba po naselju ali mestu v katerem biva? Vsi soglašamo, nihče pa se ne vpraša ali ji je to tudi omogočeno. Tega se zavemo šele, ko se sami znajdemo v tem položaju.

Kaj je lepšega od sproščenega sprehoda v naravi, ko nam misli zaplavajo in se oddaljimo od vsakdanjih težav ter si tako nabere moči za nove izzive. To je človekova notranja potreba in da jo potešimo, moramo imeti za to najprej fizično zdravje, zmožnost hoje, ki pomeni za človeka avtomatizem.

A življenje je nepredvidljivo in žal polno tudi neljubih presenečenj. Ni treba, da čakamo na starost, ko človeku opešajo čuti in življenjska moč, samo trenutek zadostuje, sekunda, pa se nam življenje iz utečenih tirnic za vedno postavi na glavo. Včasih je situacija le prehodnega značaja (npr. zlomi udov, druge poškodbe), ko smo odvisni od pripomočka (bergle, palica,...), pogosto pa se zgodi, da je človek postavljen pred dejstvo, da nikdar več ne bo tako kot je bilo, ko so nam bili osebna higiena, morebitna služba, nakupovanje, obisk prijateljev in družabnih prireditelj, sprehodi kar tako in drugi vsakdanji opravki, nekaj samoumevnega. Dejstvo, da bo potrebno »na novo zaživeti«, na drugačen način kot smo ga bili vajeni in z zmožnostmi, ki so nam preostale, terjajo od človeka mnogo energije in volje. Nemalokrat se zgodi, da se znajdemo v situaciji, da postanemo odvisni od pomoči drugih, kar načne človekovo samopodobo, ki si jo oblikuje tekom življenja na osnovi svojih izkušenj, sposobnosti in počutja.

V zadnjem času se pogosto govori o »kvaliteti bivanja«, ki je zelo širok pojem. Žal se velikokrat le govori, ko gre za ljudi, ki svet doživljajo z drugačne perspektive kot »normalne, zdrave« osebe. Govorimo o kvaliteti bivanja oseb s funkcionalno oviranostjo. Del kvalitete je vsekakor bivalno okolje v širšem smislu (pešpoti v naselju, pločniki, prehodi, dostopi do javnih zgradb,...), ki funkcionalno oviranim omogoča samostojnost v čim večji možni meri. Bivalno okolje, ki samostojnost onemogoča, funkcionalno ovirane naredi hendikepirane (handicap – oviran, oškodovan, otežen).

Kdo so »funkcionalno ovirane« osebe?

Sem ne spadajo le prizadete osebe, katerih okvare, prizadetost ali invalidnost so bile povzročene bodisi z rojstvom, nesrečo, boleznijo ali starostjo, ampak tudi vsi tisti, ki jih srečujemo v vsakdanjem življenju in ki se težko ali počasi gibljejo iz različnih razlogov, bodisi zaradi raznih bolezni, posledic nezgod, starostne betežnosti ali nosečnosti, majhni otroci ali odrasli z invalidskimi vozički, ljudje obteženi s prtljago in morda še kdo. Lahko rečemo, da je skoraj vsak v življenju s te perspektive vsaj enkrat oviran.

In kaj razumemo pod pojmom »oviranost«?

O njej govorimo, ko posameznik ne zmore reševati funkcionalnih zahtev, ki jih postavlja družba, ko se znajde v okolju, ki ni prilagojeno potrebam ljudi s prizadetostjo, tudi starejšim osebam z zmanjšanimi zmožnostmi, kar pomeni oviranost v vsakodnevnem življenju. Oviranost ima nujno za posledico odvisnost od druge osebe, le- ta pa je močan psihološki moment, ki pogosto pripelje do stresnih situacij invalidne osebe.

Na življenjsko usodo posameznika ni mogoče vplivati, lahko pa mu omogočimo, da poskrbimo za primerno grajeno okolje, ki bo dostopno vsem, kajti eno velja: »Če je dostopno funkcionalno ovirani osebi, je dostopno vsem!«

Prispevek mlajše generacije k rešitvi problema

V mesecu marcu se je zaključil projekt pod naslovom »VARNOST ZA VSE« s podnaslovom »UREJENOST KLANČIN ZA FUNKCIONALNO OVIRANE LJUDI« v katerem so sodelovali otroci 4.a razreda Osnovne šole Bistrica z mentoricama Majdo Fiksl in Beti Bitežnik, stanovalci Doma Petra

Uzarja z delovno terapevtko Marjeto Šumič, ter krajan Bistrice, ki so se po sili razmer znašli v vlogi funkcionalno oviranih oseb.

Projekt organizirata Renault Nissan Slovenija in Revoz v sodelovanju s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije. Eden izmed ciljev in pogoj za sodelovanje v projektu je poiskati nove rešitve za varnejšo prometno okolje v kraju Bistrica. Otroci so si ogledali najbolj problematična mesta na pločnikih in prehodih za pešce, kar se tiče varnosti pešcev v cestnem prometu. Svoje predloge so dali tudi neposredni uporabniki pešpoti in prehodov, ki se dnevno srečujejo z ovirami in jih morajo premagovati kot vejo in znajo, to so stanovalci Doma Petra Uzarja in krajan Bistrice, ki so pri hoji ali transportu vezani na pripomoček (hodulje, bergle, invalidski vozički).

Nekaj klančin je že lepo urejenih in dostopnih, a kaj ko niso med seboj smiselno povezane in zato brez vrednosti. Otroci so pod vodstvom mentorjev izdelali načrt, ki ponazarja 12 neprijaznih prehodov za invalide, zajema pa območje od Osnovne šole Bistrica do Doma Petra Uzarja ter letnega kopališča.

Z opisom posameznih neurejenih mest želimo pomagati vsem tistim, ki bodo načrtovali ureditev klančin in hkrati s tem pomagali vsem, ki jim bodo ti popravki olajšali vsakdanjo pot in bodo tako veliko manj odvisni od drugih.

Celoten projekt smo v okviru SPV Občine Tržič predstavili županu, Komunalnemu podjetju Tržič, podrobneje pa si ga lahko pogledate na spletni strani OŠ Bistrica:
<http://www2.arnes.si/~obisticakr/varnostzavse.html> .

Zgradimo tako bivalno okolje, ki bo prijazno do vseh!

Marjeta Šumič in Majda Fiksl

1. UVOD

Vsi četrtri razredi na OŠ Bistrica smo se tudi v letošnjem letu odločili za sodelovanje v mednarodnem projektu Varnost za vse, ki ga organizirata Renault Nissan Slovenija in Revoz v sodelovanju s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije. Eden izmed ciljev in pogoj za sodelovanje v projektu je poiskati nove rešitve za varnejšo prometno okolje v našem kraju za vse nas: učence, starše, ostale prebivalce ... Pogovarjali smo se o tem, kdo vse uporablja pločnike in prehode za pešce. Veliko je mladih mamic z vozički, oseb, ki so primorane uporabljati pripomočke za hojo (hodulje, palice, bergle) in oseb na invalidskih vozičkih, ki pa se včasih vozijo kar po cesti. Toda zakaj? Odločili smo se, da bomo raziskali, kako bi lahko še bolj prilagodili naše okolje funkcionalno oviranim ljudem in s tem izboljšali varnost za vse nas.

Stanovalci Doma Petra Uzarja Tržič in prebivalci Bistrice so nam z veseljem priskočili na pomoč, za kar se jim najlepše zahvaljujemo. Skupaj z njimi smo se odpravili na sprehod po Bistrici in si ogledali najbolj problematična mesta, ki bi jih bilo nujno potrebno urediti za možen prehod z invalidskimi vozički. Opazili pa smo kar nekaj že izdelanih klančin upamo, da jih bo vsako leto nekaj več.

Slika 1: Delovanje gosenice in ogled previsokih robnikov

2. NAČRTOVANJE IN PRILAGAJANJE GRAJENEGA OKOLJA V KORIST FUNKCIONALNO OVIRANIM LJUDEM V BISTRICI

Po temeljitem ogledu Bistrice smo najprej v zemljevid vrisali najbolj neprijazne prehode za funkcionalno ovirane ljudi, ki bi bili nujno potrebni za preureditev. Osredotočili smo se samo na mesta v bližini osnovne šole.

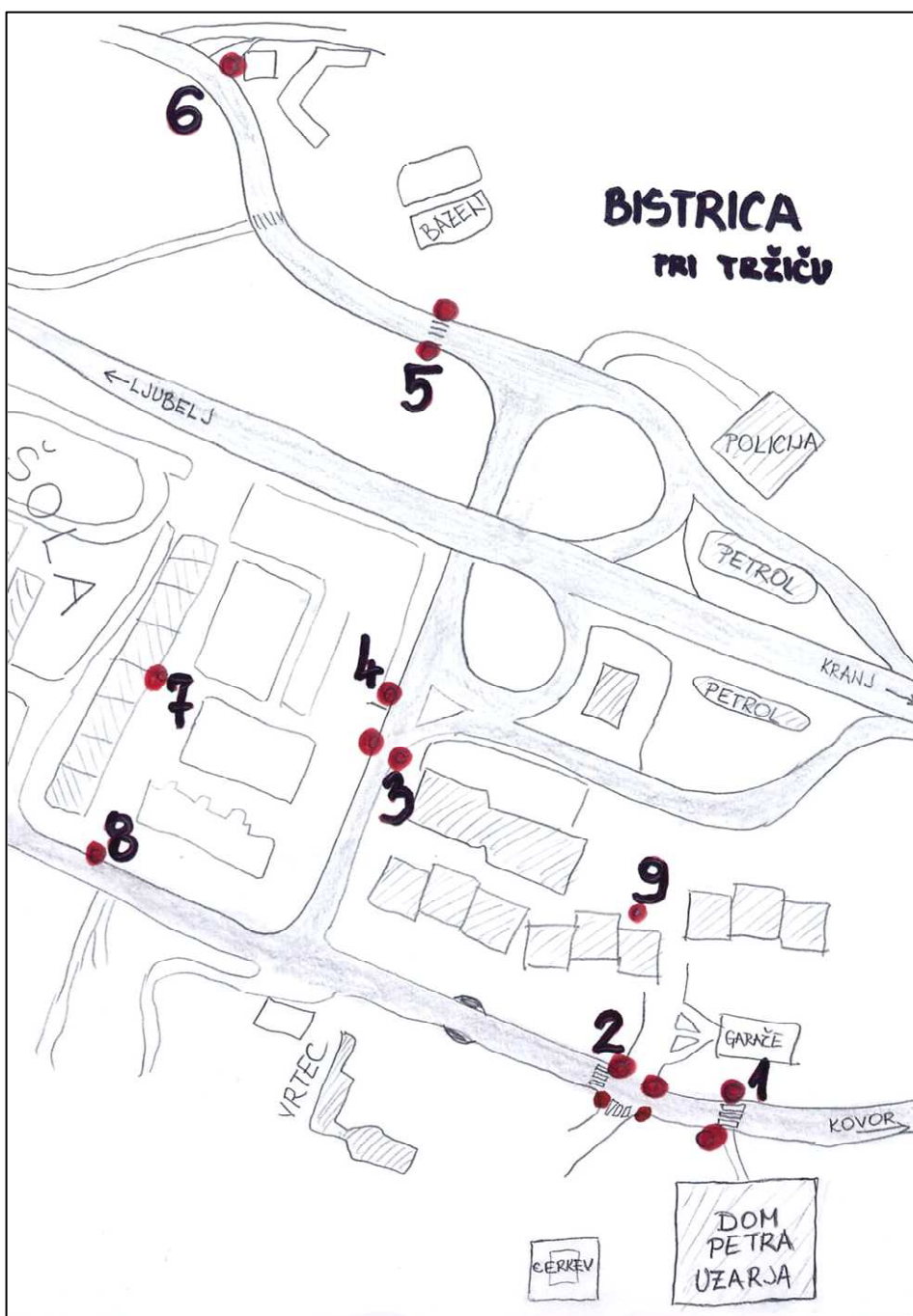

Slika 2: Neprijazni prehodi za invalide - načrti učencev

3. OGLED BISTRICE - opis posameznih klančin

Vsak neprijazen prehod smo s pomočjo oskrbovancev Doma Petra Uzarja Tržič in prebivalcev Bistrice preizkusili, natančno opisali in slikali. Predlagali smo eno izmed možnih izboljšav.

Z opisom posameznih neurejenih mest želimo pomagati vsem tistim, ki bodo načrtovali ureditev klančin in hkrati s tem pomagati vsem, ki jim bodo ti popravki olajšali vsakdanjo pot in bodo tako veliko manj odvisni od drugih.

Slika 3: Naš skupni načrt

1. PREHOD NASPROTI DOMA PETRA UZARJA

Že tako nevaren prehod za pešce pred ovinkom nima urejene klančine. Prečkanje prehoda na tem mestu, brez pomoči druge osebe, ni možno. Oseba na invalidskem vozičku se sama lahko pelje le po cestišču.

Na tem delu že dlje časa opozarjamo, da bi bila potrebna ureditev pločnika na nasprotni strani cestišča, kjer je zdaj le ozka peščena potka, hkrati pa izdelati še en prehod za pešce pri izvozu za v Ročevnico.

2. IZVOZ OD BLOKOV NA KOVORSKO CESTO NASPROTI ROČEVNICE

Tu prehod brez pomoči ni možen. Tako moramo iti po cestišču kljub temu, da je na tem mestu zelo prometna cesta.

Enako je na drugi strani ceste. Po neprestanih prošnjah za ureditev te klančine so izdelali zasilno klančino. Toda pločnik je nedokončan in neasfaltiran. Tako morajo uporabniki sami poskrbeti, da tu navozijo pesek, ko nastane vdolbina, saj lahko potem, če že premagajo to klančino, vsaj lahko nadaljujejo pot.

3. KONEC PLOČNIKA DO TRGOVINE MERCATOR- nasproti Deteljice

Če si želimo v trgovino Mercator nam to onemogoča pločnik, ki nima izdelane klančine. Zopet potrebujemo pomoč drugega. Visok pločnik nam onemogoči nadaljnji prehod.

Tudi če pridemo čez cesto, imamo na drugi strani zopet robnik in ne moremo na pločnik. Ne moremo pa tudi po že izdelani klančini navzgor, ker je prestrma in zato neuporabna.

4. PELJEMO SE PROTI TRŽIČU

Pred kratkim izdelana klančina.

Vsi tisti, ki izdelujejo take klančine bi morali sami sestiti v invalidski voziček in jih preizkusiti. Le tako bi občutili rezultat svojega dela in potem ne bi bili užaljeni, če jih včasih tudi malo pokritiziramo.

5. PREHOD NAD LETNIM KOPALIŠČEM

Klančini sta izdelani, a na žalost s previsokim robnikom tako, da sta neuporabni, saj z invalidskim vozičkom ne moremo premagati take višine. Sprašujemo se ali ni škoda, da je bilo tu vloženo toliko dela in denarja zaman. Tega pločnika tako ne moremo uporabljati in se moramo peljati po cestišču, kjer pa marsikateri neučakani voznik trobi in se jezi nad počasno vožnjo invalidskega vozička. Na tem mestu je za premagovanje ovire spremstvo druge osebe obvezno.

6. IZVOZ LETNIMU KOPALIŠČU - BAZENČEK

Tudi tu ne moremo zaradi previsokega robnika čez cesto in ne ostane nam nič drugega kot da se vrnemo po isti poti nazaj, saj poti do Tržiča ne moremo nadaljevati.

7. PRED SLAŠČIČLARNO

Če si zaželimo sladoleda ali kavice, si tega ne moremo privoščiti sami, kljub vabljeni terasi. Vedno moramo nekoga prositi za uslugo. Tudi do slaščičarne ne moremo priti drugače, kot pa naokoli po cesti.

8. OD OSNOVNE ŠOLE PROTI GLAVNEMU KRIŽIŠČU

Tudi to cestišče nima urejenih pločnikov s klančinami. Tako se moramo peljati po cesti, kjer pa vsako deževje prinese kar nekaj peska in je križišče nevarno že za pešce, kaj šele za invalide.

9. ZA MERCATOR TRGOVINO

Tudi sprehoda okoli trgovine Mercator si zaradi neurejenih betonskih plošč ne moremo privoščiti. Tudi če bi želeli nazaj po drugi poti, tega ne moremo storiti zaradi stopnic, kjer ni predvidena nobena klančina.

10. ZIMSKE SLUŽBE

Tudi pozimi si ob lepem vremenu vsi želimo sprehodov. Žal pa so pločniki očiščeni povsod, le na koncu pločnika ostajajo kupčki snega, tako da se zaradi tega ne da zapeljati na pločnik. Želimo si, da bi bile zimske službe pri čiščenju pločnikov pozorne tudi na te kupčke snega.

11. LEPO UREJENE KLANČINE:

V KS Bistrica je že kar nekaj lepo urejenih klančin želimo si, da bi začetno urejanje klančin tudi končali. Predvsem bi morali pomisliti na to, da ni dovolj urediti le nekaj klančin, ki pa med seboj sploh niso povezane in so tako čisto neuporabne. Z našimi predlogi bi vsem ljudem omogočili prijeten in predvsem varen sprehod po Bistrici.

-križišče pri vrtcu Deteljica

Tako lepo urejenih klančin bi si želeli čim več. Prepričani smo, da jih bomo s skupnim trudom tudi dobili. Tako lahko varno prečkamo cesto in nadaljujemo vožnjo.

-pri Mercatorju

Kar nekaj klančin je lepo urejenih, škoda je le, da med seboj niso povezane. Tako so nekatere čisto neuporabne saj pridemo do točke, ko ne moremo nadaljevati poti ali pa se vozimo po cesti, kar je pa za vse nas nevarno.

-tako pa si včasih pomagamo sami...

Če imamo akumulatorski invalidski voziček se lahko veliko lažje izognemo robniku. V primeru, da imamo invalidski voziček na ročni pogon, pa je težko priti čez prestrme klančine.

Med nami je kar nekaj ljudi, ki potihem upajo, da bo nekoč njihova želja uresničena in se bodo lahko brezskrbno sprehajali po pločnikih.

Prisluhnimo jim!

4. ZAKLJUČEK

Želimo, da bi vsakdo izmed nas lahko šel varno v trgovino, na kavico, sladoled in si vsaj včasih, ko posije toplo sonce lahko privoščil varen sprehod po Bistrici.

Našteli in opisali smo 12 kritičnih mest, ki bi jih bilo potrebno preurediti. Le kaj je to v primerjavi z veseljem, ki bi ga s tem naredili ljudem, ki v nasprotnem primeru nujno potrebujejo našo pomoč, kajti zavedati se moramo, da se kaj hitro lahko zgodi, da se znajdemo v enakem položaju kot oni.

Zgradimo tako okolje, ki bo prijazno do vseh!

Zapisali in uredili: Majda Fiksl in Marjeta Šumič

UREJENOST KLANČIN V BISTRICI

Na OŠ Bistrica so se v šol.letu 2005/2006 učenci 4.a razreda na pobudo učiteljice Majde Fiksl in razredničarke Beti Bitežnik odločili za sodelovanje v mednarodnem projektu »Varnost za vse«, ki ga organizira Renault Nissan Slovenija in Revoz v sodelovanju s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije. Projekt spodbuja kvalitetno izvajanje programa prometne vzgoje, iskanje novih rešitev za varnejšo prometno okolje za vse nas: učence, starše in ostale prebivalce.

Učenci so se o tem, kdo vse uporablja pločnike in prehode za pešce. Veliko je mladih mamic z otroškimi vozički, oseb, ki so primorane uporabljati pripomočke za hojo (hodulje, palice, bergle) in oseb na invalidskih vozičkih, ki se včasih vozijo kar po cesti. Toda zakaj? Sodelujoči v projektu so se odločili da raziščejo, kako bi svoje okolje lahko še bolj prilagodili funkcionalno oviranim ljudem in s tem izboljšali varnost za vse.

Šolarjem so z veseljem priskočili na pomoč tudi stanovalci Doma Petra Uzarja Tržič s pomočjo Marjete Šumič in z vso podporo gospe direktorice mag. Zvonke Hočevnar-Šajatovič ter prebivalci Bistrice. Skupaj so se odpravili na sprehod po Bistrici in si ogledali najbolj problematična mesta, ki bi jih bilo nujno urediti za neoviran prehod z invalidskimi vozički ter jih vrisali na zemljevid. Vsak neprijazen prehod so otroci s pomočjo oskrbovancev DPU Tržič in prebivalcev Bistrice preizkusili, natančno opisali in slikali.

Izdelan načrt z vrisanimi točkami za urejenost klančin je bil pred letošnjem poletjem predstavljen tudi Občini Tržič ter Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Tržič, ki sta podprla izdelavo klančin. Tako so bile že to poletje klančine na območju Bistrice pri Tržiču narejene s strani Cestnega podjetja Kranj, s pomočjo katerih bodo tudi funkcionalno ovirani prebivalci lahko uporabljali poti in si s tem zagotovili možnost dostopa do zgradb, ki so vitalnega pomena za vse občane ter se varno sprehodili ali peljali po pločnikih. Določene ljudi smo z izdelavo klančin zagotovo razveselili ter uresničili njihove želje. Omogočili smo jim samostojnejše gibanje po naselju, saj bi v nasprotnem primeru še vedno potrebovali tujo pomoč. Zavedati se moramo, da se kaj hitro lahko zgodi, da se v podobnem položaju znajdemo lahko tudi sami.

Vsem sodelujočim pri organizaciji in izvedbi projekta se zahvaljujemo za pomoč, Občini Tržič pa za finančno podporo projekta!

Aneta Lavtar in Majda Fiksl - SPV Občine Tržič